

Anmälan enligt 7 § lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso)

Innehåll

2.1.	Övriga ämnen	2
4.1.	Historik	3
4.2.	Hantering av farliga ämnen vid sprängning	3
4.3.	Omfattning av Sevesoverksamhet	3
5.1.	Riskfaktorer i omgivningen	4
5.2.	Faktorer som kan ge upphov till allvarlig kemikalieolycka	4
5.3.	Skyddsåtgärder	5
6.1.	Samrådsunderlag och yttranden	6

Åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor enligt 7§ lag (1999:381)

1. Administrativa uppgifter

Verksamhetsutövare	NCC Industry AB
Postadress	Herrejärva torg 4, 170 67 Solna
Organisationsnummer	556302-3307
Säte	Solna
Kommun, län	Klippans kommun, Skåne län
Fastighetsbeteckning	Bjärsgård 3:39
Juridiskt ansvarig, befattning, telefonnummer, e-postadress	Mats Löyskä, Site Manager Tel 076-695 70 95 E-post mats.loyska@ncc.se
Tillsynsmyndighet enligt Sevesolagen	Länsstyrelsen i Skåne län

2. Uppgifter om farliga ämnen vid verksamheten

Vid bergtäkten kan explosiva ämnen, oxiderande ämnen och brandfarliga ämnen förekomma. Explosiva ämnen förekommer främst i borrhål laddade med bulkemulsion som har explosiva egenskaper först i samband med injekteringen i borrhålen. Explosiva ämnen förekommer även i form av patronerade sprängämnen och sprängkapslar i samband med laddning av salvan.

2.1. Övriga ämnen

Övriga farliga ämnen utgörs av dieselolja för drift av maskiner inom verksamhetsområdet. I denna kategori finns också mindre mängder spillolja.

Vid laddning av borrhålen med emulsion kan det också förekomma oxiderande ämnen. Mängden är dock mycket liten i förhållande till ämnets volym för lägre kravnivån. Det oxiderande ämnet är en av de ingående komponenterna i emulsionen. Det oxiderande ämnet övergår till explosivt ämne i samband med blandningen vid laddning.

3. Farliga ämnen egenskaper

Sprängämne och tändmedel kan komma från fyra olika leverantörer och beror på förutsättningarna för varje enskild sprängning.

4. Redogörelse för aktiviteter vid verksamheten

4.1. Historik

Anläggningen är helt ny och förevarande beskrivning är en del av den ansökan om tillstånd till ny täktverksamhet som prövas av mark- och miljödomstolen.

För en beskrivning av verksamheten i övrigt se teknisk beskrivning, här redogörs för hanteringen av farliga ämnen som har betydelse för Sevesoverksamheten och görs också en koppling till hur verksamheten påverkas/omfattas av tillståndsplikt för brandfarlig vara samt lag om olyckor.

Verksamheten har tidigare inte anmälts som Sevesoverksamhet utan detta sker som en del av prövningen av verksamheten.

4.2. Hantering av farliga ämnen vid sprängning

I botten av hålen sitter primern med tändhatten i. Ingående beståndsdelar till bulksprängämnet, emulsionen, kommer levererat i en laddbil. Emulsionen blandas i laddbilen och känsliggörs först i borrhålet. Vid högre pallhöjder eller dåligt berg sätts även en halv dynamitpatron i toppen av laddsträngen med en egen tändare som är fördröjd jämfört med tändaren i botten. Den agerar som en säkring ifall det blivit brott i laddpelaren eller att första tändaren inte detonerar. Översta biten i hålet fylls med grus för att minska luftsmällen och den gör även att mer av energin från detonation stannar kvar i hålet. Detta kallas förladdning även om det inte innehåller något explosivt ämne.

Salvan tänds upp med stötvågskapslar eller elektroniska kapslar, beroende på förutsättningarna för varje enskild salva, vibrationskrav, storlek av salva, utformning av salvan, avstånd till känsliga konstruktioner etc. Vid stötvågskapslar fördröjs hålen sinsemellan med sprängkapslar eller kopplingsblock uppe på ytan.

Normalt sker det sprängning i täkten ca 15 gånger/år. Vid maximal produktion kan upp till 20 sprängningar ske per år i täkten. Då täkten utökas på djupet kommer fler och mindre sprängningar att behöva göras.

4.3. Omfattning av Sevesoverksamhet

Vid sprängning hanteras bulksprängämne som laddas i borrhålen. Bulksprängämne lagras inte på platsen. Mängden som används vid varje sprängtillfälle kommer att variera men den totala mängden sprängmedel som förekommer i täkten kommer dock inte att överskrida den högre kravnivån, 50 ton explosiva ämnen.

Inom området kan förvaras upp till ca 100 ton diesel mm i maskiner och särskilda tankar.

5. Beskrivning av omgivning och faktorer som kan ge upphov till kemikalieolycka

För omgivningsbeskrivning i övrigt se MKB, här redogörs för verksamhetens omgivning med de faktorer som kan ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka eller förvärra följderna av

en sådan olycka inklusive sådana omständigheter som kan innebära förhöjd risk för påverkan på omgivningen.

5.1. Riskfaktorer i omgivningen

Inom 1 km radie från bergtäkten är det mest skogsmark, flertalet boningshus, enstaka större industri samt E4 och parallellt med den senare gamla E4:an.

Avståndet till närmaste bostadshus är ca 300 meter från brytområde och avstånd till E4:an ca 400 meter.

Avstånd till gamla E4:an från brytområde och Seveso-verksamhet är ca 200 meter.

Närmaste industri/verksamhet är livsmedelsindustrin Gelita ca 400 meter söder om anläggningen. Denna industri använder inga riskklassade kemikalier.

I den planerade täktens närområde finns befintliga bergtäkter klassade som Seveso-anläggningar. Dessa är Ingemar Johanssons täkt Mølletofta ca 2 km sydväst om Rya, Swerocks täkt Bjärsgård ca 4,5 km söder om Rya samt Skanskas täkt Össjö ca 6,5 km nordväst om Rya. I tillägg söker Svevia parallellt med den aktuella anläggningen även för en nyetablerad bergtäkt ca 750 m sydväst om planerad täkt i Rya.

5.2. Faktorer som kan ge upphov till allvarlig kemikalieolycka

Faktorer som bedöms som relevanta avseende allvarlig kemikalieolycka med koppling till Sevesoverksamheten utgörs av:

- Oavsiktlig antändning av sprängmedel i samband med sprängning
- Brand vid laddad salva
- Brand i laddbil (sprängämne)
- Spill vid laddning
- Uppkomst av DOLA (odetonerat sprängämne)
- Brand i tankar för diesel och eldningsolja

De faktorer som nämns ovan kan vara både av verksamheten initierad process och/eller externt initierad process (brand främst). Den riskbedömning som finns för verksamheten ses över och uppdateras vid behov inför varje sprängning.

Samtliga faktorer bedöms ha låg sannolikhet och risken för allvarliga konsekvenser utanför bolagets verksamhetsområde är låg.

Bulksprängmedlet består av olika komponenter vilka var för sig är icke-explosiva, så att ingen risk för explosion föreligger vid transport eller hantering. Det är först efter blandning och förgasning i borrhålet som ämnet utvecklas till ett sprängmedel men även i denna form är sprängmedlet relativt okänsligt mot friktion, stötar och slag.

Om brand uppstår då det finns en laddad salva i täkten finns liten risk för att salvan tänds då den inte tänds med eld och dessutom är proppad i toppen med sten då laddningen skett. I tillägg förekommer hantering av sprängmedel i täkten bara då sprängning sker.

Behållarna i bulktransporten är konstruerade av aluminium vars smältpunkt är relativt låg. Vid brand i transportfordonet kommer tankarna att smälta och innehållet att rinna ut. Även om komponenterna blandas när de runnit ut på marken krävs speciella proportioner och mixning i olika steg för att känsliggöra

sprängmedlet. Risken för en detonation vid brand i transportfordonet har bedömts som mycket liten.

Vid läckage i form av större spill eller utsläpp, som sedan sprids vidare till ytvatten kan en negativ påverkan uppstå till följd av ämnets innehåll av kväve och petroleumprodukter. Detta kan t.ex. leda till skador på vattenlevande organismer. Risken för detta bedöms som liten då detta förutsätter en olycka där behållarna går sönder i direkt närhet till vatten utan möjlighet till någon sanering. Det sprängmedel som används är högvisköst, dvs trögflytande, vilket gör att möjligheterna att vidta saneringsåtgärder är goda. Som regel kan hålen fyllas utan spill och skulle det ändå ske kan spillet lätt samlas upp och stoppas ner i ett borrhål så att det inte sprids till ytvattnet.

Efter en sprängning kan det finns risk för förekomst av dolor, dvs odetonerat sprängämne. Risken för att en dola detonerar är främst i samband med rensning av bergytan borring, utlastning eller krossning.

Bolaget har lång erfarenhet av liknande verksamhet och flertalet anläggningar i drift i landet. Riskbilden mellan de olika anläggningarna är mycket liknande då verksamheterna är det. I tillägg behöver poängteras att det är en mycket liten del av verksamhetens totala tid som sprängämnen hanteras i området på det sätt som gör att verksamheten klassas som en Seveso-anläggning.

5.3. Skyddsåtgärder

Bolaget har mångårig erfarenhet av täktverksamhet och de ingående momenten såsom sprängning, samt egna framtagna rutiner och policys för att säkerställa att sprängning kan genomföras med minsta möjliga risk. Varje sprängning föregås av en noggrann kontroll och utifrån en framtagna sprängplan.

Bolaget har vidtagit ett flertal åtgärder för att minska risken för allvarlig kemikalieolycka. Skyddsåtgärder finns i form av beredskap och befintliga åtgärder. Nedan är exempel på befintliga åtgärder som vidtas idag:

- Verksamhetens olika delar är delvis separerade från varandra vilket innebär ett inneboende skydd mot brand, explosion och spridning av giftiga gaser.
- Skulle brand i laddbil uppstå ska brandbekämpningsåtgärder utföras med vatten. Om brand pågår vid kemikalietankarna eller blandningsutrustningen ska kylning ske med vatten om det kan ske utan risk. Vid brand i kemikalier ska området omedelbart utrymmas. Räddningstjänsten ska informeras om var branden pågår.
- Vid laddning iakttas försiktighet för att minimera spill och det finns rutiner för hantering av spill
- För att undvika detonation av dolor rensas bergytan eller täktbotten noggrant innan borring
- Dubbla tändare och eller elektroniska tändare används
- Salvan besiktigas efter sprängning
- Hittas dolor eller om dolor befaras, informeras platschefen för tåkten och beslut fattas om vilka åtgärder som ska vidtas. Området där dola förekommer markeras ut och dolan/dolorna hanteras.
- Finns det ändå dolor kvar i det loss hållna berget så ställs särskilda krav på grävmaskinernas och hjullastarnas fönsterrutor.
- Inför varje sprängning avges signal för att uppmärksamma den allmänhet som eventuellt kan befinna sig i närheten av kommande

sprängning. Allmänheten informeras också av bolaget om tidpunkten för planerade sprängningar.

Ett handlingsprogram för Sevesoverksamheten, bilaga F1, biläggs skrivelsen där det återfinns en närmare beskrivning av verksamhetens mål, handlingsprinciper och organisation för allvarliga kemikalieolyckor. Handlingsprogrammet innehåller även ett säkerhetsledningssystem som beskriver hur handlingsprinciperna ska genomföras och målen uppnås.

6. Samråd

Med anledning av ändringar i Seveso-lagstiftningen som trädde i kraft den 1 juni 2015 har ett Sevesosamråd enligt 13 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor genomförts.

6.1. Samrådsunderlag och yttranden

Samrådsunderlag har distribuerats till länsstyrelsen och kommunerna i samband med ansökan om tillstånd till bergtäkt, se samrådsunderlag i bilaga B1. Nedan i tabellerna sammanfattas de yttranden kopplat till Seveso som inkommit.

Sammanställning samråd länsstyrelsen kommun och övriga myndigheter

Namn/fastighet/myndighet	Sammanfattning av yttrande	Kommentar
Länsstyrelsen	Yttrande	Handlingsprogram aktuellt och spegla verkligheten
Örkelljunga kommun	Yttrande	Detaljplan krävs
Räddningstjänsten Söderåsen	Yttrande	Hänvisning att efterleva lag om olyckor. Sända handlingsprogram, insatsplan och information till Rtj, särskild hänsyn till tillfartsvägar vid insats.
MSB	Yttrande	Information motsvarande anmälan och handlingsprogram ska tas fram.